

Yttrande

Detaljplan för bostäder, lokaler, grönytor och service vid Backavägen och Norra Deltavägen, inom stadsdelen Backa (Backaplan dp3)

Plan utökat förfarande - Samråd

Diarienummer Stadsbyggnadsförvaltningen: SBF-2023-00084

Handläggare SBF: Janna Bordier, Karin Slättberg, Eva Rosenhall,

Handläggare EXF: Andrea Wernersson, Sara-Linnéa Östervall

Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig allmänt positiva till "Detaljplan för bostäder, lokaler, grönytor och service vid Backavägen och Norra Deltavägen, inom stadsdelen Backa (Backaplan dp3)" med reservation till förbättringar.

Detaljplanen syftar till att utveckla det nya Backaplan till en tät, grön och stadsmässig stadsdel med en god livsmiljö, som en del av innerstaden och Hisingens centrum. Detaljplanen grundas på Vision Älvstaden och bygger på Planprogram för Backaplan som beslutades av Byggnadsnämnden våren 2019.

Planens placering

En av detaljplanens mest positiva aspekter är dess placering. Detaljplanen kommer att byggas på en befintlig industrimark nära centrala Göteborg med goda kopplingar till resten av staden via både kollektivtrafik, cykel och gång. Det skapar goda förutsättningar för invånarna att välja mer hållbara färdmedel när de reser. I detta anseende stödjer detaljplanen "Göteborg 2035-Trafikstrategi för en nära storstad" vilket Naturskyddsföreningen i Göteborg anser är väldigt uppmuntrande.

Att bygga på redan exploaterad mark är också mycket positivt, det besparar omkringliggande orörda grönområden som kan fortsätta bevaras. Redan bebyggd mark leder också till lägre kostnader i form av geotekniska åtgärder, infrastruktur med mera.

Exploateringsgrad

Planbeskrivningen föreslår att detaljplanen ska ge förutsättningar till hög exploateringsgrad. Detta i form av högre byggnadshöjd och tätbebyggda hus. I det större sammanhanget anser Naturskyddsföreningen i Göteborg att det är positivt. Det skapar fler bostäder till stadens invånare samtidigt som fler människor på mindre yta besparar grönområden som annars kan

hamna i diskussion om att exploateras vid behov. Dock är föreningen oroliga för boendemiljön för de som väljer att bo i planområdet, särskilt gällande tillgång på dagsljus. Sol- och dagsljus diskuteras i planbeskrivningen på sida 105-107 med förklaringen att *“Boverkets rekommendation om 5 timmar sol vid vår- och höstdagjämning klaras inom del av 5 gårdar medan 5 gårdar får mindre än 5 timmars sol. Minst tillgång till sol får kvarteren utmed Backavägen. Med hänsyn till både stadsbild och trafikbuller har det bedömts som mindre lämpligt att sänka byggnadshöjden mot Backavägen i syfte att öka solinstrålningen på gårdarna... Dagsljusstudien visar att knappt 2 % av fasadytorna har hörn med svåra dagsljusförhållanden (röda fasadytor i figuren ovan). Dagsljustillgång har säkerställts med test av typlägenheter i kritiska lägen. I lägen markerade med gul och orange kan krävas detaljerade studier för att visa om det möjligt att uppföra loftgångar eller balkonger med hänsyn till behovet av dagsljus”*. Det kan leda till att de personer som kommer bo på de mest utsatta platserna får sämre hälsa på grund av för få soltimmar. Avsnittet visar hur staden prioriterar en högre exploateringsgrad över de boendes tillgång till dagsljus i detaljplanen. Naturskyddsföreningen i Göteborg skulle därför föreslå en något lägre byggnadshöjd på specifika platser till fördel för fler soltimmar där det är mest kritiskt.

Multifunktionalitet

Detaljplanen presenterar ett flertal gånger hur den prioriterar så många funktioner som möjligt i planområdet, bland annat bostäder, verksamheter, skolor och parkeringsgarage. Naturskyddsföreningen i Göteborg ställer sig positiva till detta. Med en stor variation av funktioner på samma plats kommer den att hållas levande och aktiv under fler av dygnets timmar. Det ger en större trygghet hos de som vistas på platsen och bättre möjligheter till samutnyttjande av parkeringsplatserna.

Med fler verksamheter och föreningslokaler skapas även bättre förutsättningar för mindre företag att etablera sig i centrala Göteborg och skapa en bredare marknad, under förutsättningen att hyreskostnaderna hålls på acceptabel nivå.

Ekologisk kantzon

En 10 meter bred ekologisk kantzon längs Kvillebäcken föreslås i detaljplanen för att bemöta åns viktiga naturvärden såsom knölnaten. Av de 10 metrarna kommer 6 ha en helt ekologisk funktion enligt egenskapsbestämmelserna men hela kantzonen kommer finnas inom en större parkmark. Detta är mycket positivt och något föreningen gärna ser mer av i fler detaljplaner då det är så pass ovanligt att läsa om i stadens stadsutveckling. Att skapa en miljö endast för

naturens arter och dess lokala biologiska mångfald visar på en högre ambition i detaljplanen utöver det vanliga. Om kantzonen blir framgångsrik i sin funktion kommer det att sättas som ett praktexempel i framtiden. Det enda som föreningen vill föreslå är just en bredare kantzon med endast ekologisk funktion då 6 meter är smalt för sitt syfte som skydd. Det som kan hjälpa är kantzonens placering i en parkmiljö som kan agera som en buffert mot den bebyggda miljöns påverkan, bland annat dagvatten och luftföroreningar.

Trafik

Planområdet har en mycket fördelaktig placering nära centrala Göteborg med goda kopplingar för både kollektivtrafik, cykel och till viss del gång. Det ger goda förutsättningar att välja mer hållbara transportmedel och mindre behov att resa långt.

Trafik- och utformningsförslaget visar på klassiska lösningar för områdets olika transportmedel, med 1,6-4,1 meter bred gångyta, 2,4 meter för cykelbanor, längsgående parkering med körfält i mitten och plats för trädrader. Allt som allt är utformningen helt ok enligt Naturskyddsföreningen i Göteborg, särskilt eftersom planområdet för närvarande inte fungerar som en större genomfart för varken biltrafik eller cykelpendling, till skillnad från Hjalmar Brantingsgatan och Lillhagsvägen. Det är även positivt att inte mer än 2-3 körfält planeras för biltrafik och att flera gatusektioner ger plats för trädrader av olika storlekar. Dock hade ambitionen kunnat ligga något högre, till exempel med färre längsgående parkeringar och bredare gångbanor med fler möjligheter till uteservering längs gatan för en mer levande stadsdel.

Mobilitets- och parkeringsutredningen föreslår ett parkeringstal på 0,3 bpl/lgh och vidare 717+34 parkeringsplatser totalt i planområdet. Det är mycket yta som används till parkering, närmare 7 500 kvm asfalt som behöver anläggas för stillastående bilar. Självklart är viss parkering nödvändig såsom service, leveranser, färdtjänst med mera, men de flesta platserna kommer gå åt till privata personbilar som pendlar till och från arbetet.

Naturskyddsföreningen i Göteborg vill som förbättringsförslag föreslå att Backaplan blir ett bil- och parkeringsfritt område- med reservation för service, färdtjänst, leveranser, parkering för rörelsehindrade och andra viktiga funktioner. Det skulle frigöra mycket yta som kan användas till andra viktiga funktioner såsom dagvattenmagasin, grönytor och vistelseytor. Gatorna skulle inte ligga i risk för köbildning under dygnets mest belastade timmar och Lundbyleden skulle inte riskera att få högre belastning vid påfarterna. Luftföroreningar och bullernivåer skulle inte öka lokalt, vilka just nu är på en kritisk nivå. Med andra ord- majoriteten av de utmaningar som, enligt planbeskrivningen, detaljplanen står inför och behöver bemöta med diverse åtgärder

skulle inte bli lika kritiska. Utanför de mer uppenbara aspekterna kan också minskning av biltrafik och parkering på längre sikt leda till lägre sjukvårdskostnader som uppstår från luftföroreningar och buller.

Planområdet ligger så pass centralt att de boende kan förflytta sig via andra transportmedel utan att förlora alltför mycket restid. Under förutsättningen att de som är i behov av bil bemöts, till exempel rörelsehindrade, så kan området fortfarande bli en plats för alla.

Dagvatten

Kvillebäcken inom planområdet är en viktig recipient och därför måste dagvatten från området renas innan. Planbeskrivningen föreslår ett flertal lösningar såsom öppna fördröjningsmetoder. Föreningen anser att den information som finns i materialet, såsom öppna dagvattenlösningar, planteringar, dagvattenmagasin och utrymme längs gatorna låter lovande och tyder på att hållbar stadsutveckling har varit i fokus. Dock går materialet inte djupare in på detaljer om hur dessa ska utformas. Därför kan inte Naturskyddsföreningen i Göteborg avgöra om förslagen kommer vara tillräckligt effektiva för att rena dagvattnet eller inte. Här hade en miljökonsekvensbeskrivning varit att föredra (se nästa avsnitt).

Förslag föreningen har på en mer ambitiös dagvattenhantering vore att plantera en ny våtmark i någon av parkerna. Det hade introducerat mer naturvärden i området, skapar högre biologisk mångfald, agerat som dagvattenfiltrering och magasin samt gett hela detaljplanen en identifierbar karaktär som de boende kan koppla till platsen. Visserligen hade de initiala kostnaderna varit högre, men genom de positiva långsiktiga effekterna hade staden återfått det via andra kvaliteter.

Förslag på andra förbättringar

Enligt planbeskrivningen på sida 124 kommenterade Länsstyrelsen under år 2022 att: *“betydande miljöpåverkan inte kan uteslutas. Underlaget redovisar flera negativa miljöeffekter som riskerar att uppstå om de inte hanteras tillräckligt. Länsstyrelsen ansåg att åtgärderna måste redovisas tydligare. Det gäller framför allt åtgärder för att klara miljö kvalitetsnormerna för luft och vatten. Länsstyrelsen inväntar utredningarna till planarbetet som visar hur riskerna kommer hanteras på ett godtagbart och tillräckligt sätt.”* Naturskyddsföreningen i Göteborg håller med Länsstyrelsen och anser också att en MKB hade tillhandahållit tydligare detaljer om detaljplanens konsekvenser, särskilt för vatten och luft, som just nu är kritiska utmaningar med detaljplanen. Ståndpunkten skrevs för ett år sedan och det är svårt att avgöra om staden har

gett tillräcklig beskrivning av Länsstyrelsens uppsatta punkter, eller om de kvarstår. Men föreningen står fast att en MKB hade varit fördelaktig i vilket fall.

Andra förtydliganden som föreningen önskar är hur knölnaten påverkas av exploateringen, specifikt när broar ersätts eller tillkommer. Knölnaten är en mycket sällsynt vattenlevande ört som växer under vattenytan. Den har etablerat sitt starkaste fäste i Kvillebäcken enligt grönstrukturutredningen.

Även tydligare riktlinjer kring vad man planerar på parkernas nya kompensationsytor som nämns i samband med skola/förskola hade varit önskvärt.

Vidare önskar Naturskyddsföreningen i Göteborg att framförallt inhemska arter får etablera sig i planområdet, såsom trädraderna, parkmiljön och dagvattenlösningarna. Detta för att arterna ska kunna bli en del av de lokala ekosystemen¹.

Slutsats

Allt som allt är "Detaljplan för bostäder, lokaler, grönytor och service vid Backavägen och Norra Deltavägen, inom stadsdelen Backa (Backaplan dp3)" en detaljplan som har hållbarhet i fokus på flera aspekter, men brister i andra. En ekologisk kantzon, flera parkmiljöer, öppna dagvattenlösningar och framförallt en strategisk placering ger planen höga poäng från föreningens sida. Dock visar planen på kritiska problem gällande luft, buller, ljusförhållanden och trafik samt bristande information gällande dagvattenhantering och luft. Med några drastiska, men ändå viktiga, revisioner kan planen bli ett praktexempel som staden kan vara stolt över. För idag är det viktigare än någonsin med drastiska åtgärder för miljön.

Stadsplaneringsgruppen
Naturskyddsföreningen i Göteborg

Genom
Oskar Tagesson
Ordförande

---

¹ [Jensen, J.K., Ekroos, J., Watson, H. et al. Urban tree composition is associated with breeding success of a passerine bird, but effects vary within and between years. Oecologia 201, 585–597 \(2023\)](#)